

PALIVA		včera	předtýd.
Pramen: Burzy, CCS, Patria			
Benzin	47,78	47,76	47,91
Nafta	48,01	47,99	48,21

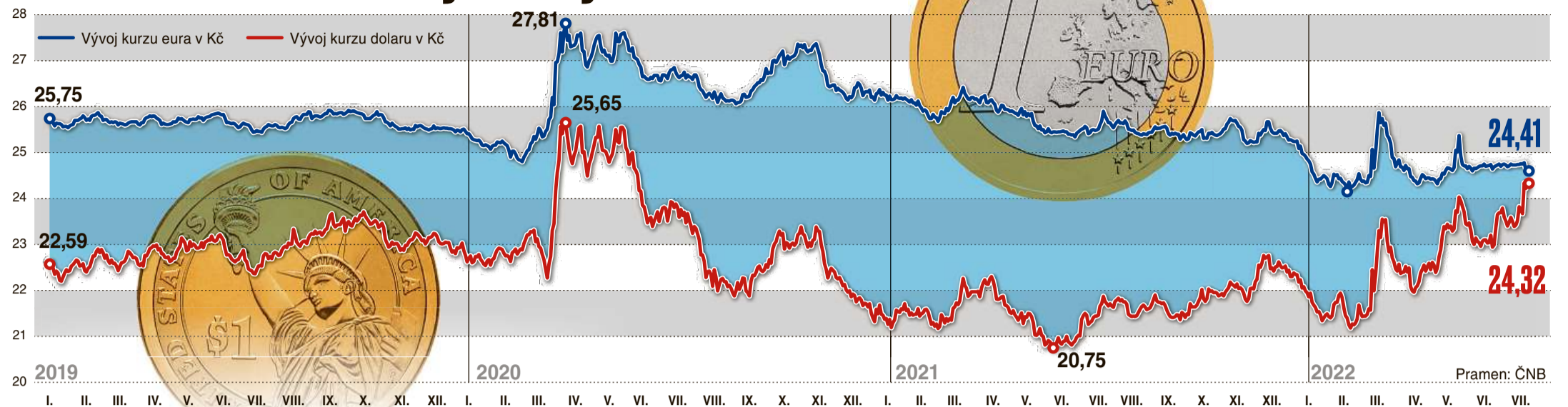
BURZY		index	změna%
Nikkei 225	26 336,66	-1,77	
Hang Seng	20 844,74	-1,32	
FTSE 100	7 209,86	0,18	
DAX	12 905,48	0,57	
CAC 40	6 044,20	0,80	
WIG 20	1 663,46	-2,98	

Px DENNÍ
1229,39
Denní změna -0,18 %

Px ROČNÍ ZMĚNA
6,28 %

Ekonomika

Euro a dolar stojí stejně

Dolar posílil, korunu drží centrální banka

Poprvé za dvacet let stál včera euro stejně jako dolar. Americká měna posílila i ke koruně, jejímuž kurzu ale pomohla ČNB.

Sabina Ali
redaktorka
MF DNES

Jenom díky prodeji devizových rezerv ze strany České národní banky se tuzemská měna udržela pod hranicí 25 korun za euro. „Bez intervencí by se kurz koruny k euru pohyboval nad 25 korunami,“ říká David Navrátil, hlavní ekonom České spořitelny. Pokud by se koruna vyvíjela stejně jako maďarský forint nebo polský zlotý, stálo by euro podle něj až 26 korun. Ostatní středoevropské měny totiž oslabovaly.

Analytik společnosti Cyrrus Vít Hradil se domnívá, že zachraňování koruny prostřednictvím devizových intervencí nemůže trvat věčně. „Trh ví, že s každou takovou intervencí centrální banka ztrácí část svých devizových rezerv, čímž postupně přichází o prostředky, jak kurz koruny posilovat,“ upozorňuje Hradil.

Hlavní ekonom Komerční banky Jan Vejmelek doplňuje, že pomocí intervencí lze ovlivňovat kurz koruny k euru, vůči dolaru ale centrální banka nemá šanci.

Čas nakoupit euro

Velkou neznámou každopádně je, jak dlouho ČNB bude moci kurz koruny držet takto vysoko. Rezervy má sice velké, podle Hradila si však centrální banka ukusuje příliš velké sousto.

„ČNB se pouští do opravdu velké nebo polský zlotý, stálo by euro podle něj až 26 korun. Ostatní středoevropské měny totiž oslabovaly.“

nemůže vydržet déle než několik měsíců. „Trh vidí, že se centrální bance její arzenál tenčí. Čím více toto trh bude vnímat, tím více bude koruna slábnout,“ soudí Hradil.

Boj centrální bance komplikují rovněž nedávné změny v jejím vedení. Po jmenování Aleše Michla guvernérem ČNB totiž trh očekává, že banka skončí s navyšováním úroků. Ekonomové přitom pochybují, zda centrální banka bez navyšování úrokových sazeb dokáže dostatečně tlumit inflaci.

Stěžejní v tomto směru bude srpnové zasedání centrální banky. „Rada bude mít nutkání trh překvapit a změnit tak svou reputaci,“ myslí si Hradil. Sazby může rada podle něj navzdory očekávání zvednout, nebo aspoň ve svém projevu zmínit, že možnost navyšení do budoucna nevyklučuje. Centrální bankéři by si tím mohli trochu ulevit od tlaku na měnový trh.

Slábnoucí euro nabízí otázku, zda je nyní vhodná příležitost k nákupu

měny před odjezdem na dovolenou. Analytik Trhy.cz Martin Kysela nicméně v nejbližší době nepředpokládá žádnou razantní změnu kurzu eura vůči koruně. „Osobně proto nevidím důvod v současné době s nákupem eur čekat, protože

Velkou neznámou je, jak dlouho ČNB bude moci kurz koruny držet takto vysoko.

výrazně lepšího ani výrazně horšího kurzu se v nejbližší době téměř jistě nedočkáme,“ říká.

Podle Petra Bartoně, ekonomy společnosti Natland, by se mohlo

vyplatit část peněz si před odjezdem proměnit už teď. „Pro případ, že Evropská centrální banka učiní během léta ještě nějaké další prohlášení o rychlejším zvýšení úrokových sazeb v eurozóně. V ten moment lze čekat oslabení koruny vůči euru, které by zvrátily jediné další intervence,“ tvrdí Bartoň.

Dolar po letech dorovnává

Situace, kdy má dolar stejnou cenu jako euro, na trhu není obvyklá. „Euro bylo dosud stabilně silnější měnou ve srovnání s americkým dolarem, zejména díky dlouhodobé stabilitě a dobré hospodářské výkonnosti evropské ekonomiky,“ vysvětluje Kysela. To se ale v tomto roce změnilo.

Prvním důvodem k otočení sil mezi dvěma měnami je válka na Ukrajině. „Zde jednoznačně platí, že čím geograficky blíže jste ohnisku konfliktu, tím jste na tom ekonomicky hůře kvůli silnějším obchodním a finančním vazbám. Z tohoto

pohledu je na tom jednoznačně hůř eurozóna,“ vysvětluje ekonom Vejmelek s tím, že současný stav navíc zhoršuje hrozba vypnutí plynu z Ruska.

Energetická krize vyvolaná ruskou válečnou agresí na Ukrajině totiž dopadá především na evropské průmyslové země, které jsou závislé na dovozu plynu. A protože Spojené státy jsou v tomto ohledu ve výrazně lepší pozici, trhy si toho všimají a reagují na to ve prospěch dolaru.

K obavám přispívá také pravidelná údržba největšího plynovodu, kterým teče plyn z Ruska do Německa. Ta začala v pondělí a má trvat deset dnů, nicméně není jisté, že Rusko odstávku plynovodu Nord Stream 1 neprodlouží. Energetická krize na kontinentu by se tak prohloubila.

Svým dílem k oslabení eura dopomohla rovněž sama Evropská centrální banka. Ta totiž navzdory rychlé inflaci stále nezvyšuje úrokové sazby, aby neohrozila své zadlužené jižní křídlo. Trh se proto nyní začíná shodovat na tom, že i přes původní očekávání banka sazby nezvedne vůbec, případně jen málo.

ECB je z pohledu trhů v boji proti inflaci bezbranná. Její americký protějšek naopak nadále výrazně zpřísňuje inflační měnovou politiku ve snaze inflaci aktivně krotit. I to podle oslovených ekonomů hovoří ve prospěch dolaru.

Obědy za dvě stovky? Ne. Hospody se změní

☛ Pokračování ze str. 1

Lidé se oproti situaci před rokem potýkají s růstem životních nákladů a omezují zbytečné výdaje. Jídlo v restauraci se tak stává stále větším luxusem.

Dva ze čtyř klíčových faktorů, podle kterých se zaměstnanci rozhodují, kam půjdou na oběd, jsou spojeny s útratou. „Do které restaurace půjdou zaměstnanci na oběd, ovlivňuje zejména cena jídla a nabídka výhodného poledního menu v kombinaci s vnímanou chutí i kvalitou jídla, ale také s docházkovou vzdáleností restaurace,“ doplňuje nezávislý konzultant výzkumu trhu Miroslav Fous.

Důležitým faktorem jsou podle něj také stravenky. „Zaměstnanci, kteří nedostávají stravenky, v restauracích skoro neobědvají. Naopak polovina zaměstnanců, kteří dostávají stravenky, v restauracích obědvá běžně,“ prohlašuje.

Podle průzkumu agentury Ipsos lidé bez stravenek vynakládají za oběd v průměru 83 korun, lidé se stravenkami 107 korun. Cena se vztahuje na obědy z restaurací, zaměstnaneckých jídelen i na ty, které si zaměstnanci koupí třeba v supermarketu.

Méně gulášů i palačinek

Náklady na obědy pro zaměstnance přitom rostou. Podle dat společnosti Dotyčkačka ČR, jejíž pokladní systém využívá více než čtvrtina tu-

zemské gastronomické scény, ceny obědů v restauracích za poslední tři roky vyskočily až o 25 procent. Aktuální průměrná cena oběda činí 161 korun, zatímco před třemi lety stál 128 korun.

„K největšímu nárůstu cen došlo u tradičních pokrmů, jako je řízek a smažený sýr. Naopak k nejnižšímu nárůstu došlo u jídla, jako je rizoto a salát Caesar,“ uvádí ředitel rozvoje produktu a služeb ve společnosti Dotyčkačka ČR Vladimír Sirotek.

Mění se i skladby prodávaných jídel. Meziročně se prodalo méně gulášů, steaků či palačinek, zatímco svičkové se prodalo v průměru stejně jako v roce 2019. „Během sledovaného období naopak výrazně stouply prodeje salátů Caesar a burgerů,“ doplňuje Sirotek.

Tržby za jídlo v jedné provozovně narostly i o více než 30 procent. „S nástupem letní sezony rostou v gastru jak celkové tržby, tak obědové. Obědový čas však má své limity, proto celkové tržby rostou výrazněji. V zimě tvořily obědové tržby přibližně pětinu souhrnných gastro tržeb, s nástupem léta jejich podíl klesl k 17 procentům,“ tvrdí Sirotek.

Pro většinu nejprodávanějších jídel, jako je guláš, svičková, polévka či rizoto, je typický denní vrchol v čase obědů, kdy se prodá takřka padesát procent všech porcí. Naopak saláty, burgery a pizzy se

v průběhu celého dne prodávají poměrně vyrovnaně.

„Tyto souvislosti jsou velmi důležité zejména nyní, kdy obědové tržby nejprodávanějších jídel rostou rychleji než ty večerní, ať už kvůli zdražování, nebo díky novému typu zákazníků, kteří upřednostňují rozvoz,“ říká Sirotek.

Průměrná cena nejprodávanějších jídel v době obědů nyní činí 148 korun, zatímco za tatáž jídla k večeru zaplatí zákazník o 20 procent více, v průměru 176 korun.

Do restaurace jdou jen občas

Podle průzkumu agentury Ipsos až polovina zaměstnanců připouští, že v restauracích obědvá méně často než v roce 2019 a takřka nikdo frekvenci návštěv restaurací nezvyšil. V uplynulých dvou letech pandemie vyhnala zaměstnance z pracoviště, z restaurací i jídelen a přiměla hospodyňky řešit celodenní stravu svépomocí. A pak přišel rychlý růst cen...

Proto dnes razantní růst zaznamenává jídlo přinesené z domova v krabičce. Víkendové zbytky si nosí přibližně 20 procent respondentů. „Obliba konzumace obědů přinášených z domova je stejně jako během lockdownů i dnes nejrozšířenější formou obědvání mezi zaměstnanci. Dříve nebo později budou lidé zase řešit dilema financí versus pohodlí,“ říká konzultant Miroslav Fous.

Jednotná měna

Příští rok se do Chorvatska pojede už s eury

Chorvatsko se od ledna stane dvacátou zemí Evropské unie používající společnou měnu. Zavedení eura v zemi spoléhající na příjmy z turistiky schválili ministři financí, jejichž jednání poprvé vedl český ministr Zbyněk Stanjura. Současné chorvatské platidlo kuna se podle rozhodnutí ministrů smění za euro v kurzu 7,5345 ku jedné. Česko zůstane od příštího roku jednou z posledních sedmi unijních zemí, které mají vlastní měnu. (ČTK)

Trh práce

Nezaměstnanost v červnu klesla na 3,1 procenta

Nezaměstnanost v Česku v červnu klesla opět o desetinu procentního bodu na 3,1 procenta. V evidenci úřadů práce bylo na konci měsíce 231 309 lidí, o 4 159 méně než v květnu. Zaměstnavatelé nabízelí více než 319 tisíc volných míst, vyplývá z údajů Úřadu práce ČR. Podle dostupných zdrojů získalo v Česku od ruského napadení Ukrajiny práci celkem 84 594 Ukrajinců, zhruba tři čtvrtiny z toho jsou ženy. (ČTK)